

Rapport om utförselförbudet av snus på den inre marknaden

Näringsdepartementet

2010-08-30

Dokumentbeteckning

KOM(2010) 399

Rapport från kommissionen till rådet om Konungariket Sveriges genomförande av de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att tobaksvaror för användning i munnen inte släpps ut på marknaden i andra medlemsstater

Sammanfattning

Kommissionen lämnade den 13 augusti 2010 en rapport till rådet om Sveriges genomförande av de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att snus inte släpps ut på marknaden i andra medlemsstater.

Sammanfattningsvis konstaterar kommissionen att Sverige har för att uppfylla sina förpliktelser enligt anslutningsfördraget straffbelagt utförsel av snus i kommersiellt syfte och utdömer stränga straff. Utförsel av snus är endast tillåtet för resandes personliga bruk eller som en gåva för personligt bruk. Distansförsäljning av snus är olagligt enligt svensk lag, inklusive Internetförsäljning, när mottagaren befinner sig i en annan medlemsstat.

Inga andra medlemsstater rapporterade om några tecken på att snus släpps ut kommersiellt på deras marknader. Resandeimport är emellertid utbredd, och snus tycks finnas tillgängligt på Internet i hela EU. Det finns inga uppgifter om i vilken omfattning Internetförsäljare av snus opererar från svenskt territorium.

Finland planerar ytterligare förebyggande åtgärder, t.ex. begränsningar av resandes import av snus. Det finns inga andra medlemsstater som har rapporterat om några åtgärder utöver förbudet mot utsläppande på marknaden.

Regeringen välkomnar rapporten från kommissionen då den kartlägger vilka åtgärder som vidtagits gällande utförseljförbudet av snus och att den berör situationen i andra medlemsländer. När det gäller utförseljförbudet av snus *per se* anser regeringen att svenskt snus bör likställas med andra tobaksprodukter på EU:s inre marknad.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Enligt artikel 8 i direktiv 2001/37/EG om tobaksvaror är det förbjudet att släppa ut tobak för användning i munnen på marknaden. Förbudet infördes ursprungligen i det första direktivet om tobaksvaror (direktiv 89/622/EEG, ändrat genom direktiv 92/41/EEG).

Sverige fick ett undantag från detta i sitt anslutningsfördrag. Undantaget tilläts på villkor att Sverige vidtog de åtgärder som behövs för att säkerställa att den vara som avses i punkt a inte släpps ut på marknaden i de andra medlemsstaterna där direktiven 89/622/EEG och 92/41/EEG är tillämpliga fullt ut.

Genom anslutningsfördraget åläggs också kommissionen att kontrollera det faktiska genomförandet av dessa åtgärder och förelägga rådet en rapport. Kommissionen skickade den 10 november 2009 följande frågor till alla medlemsstater genom föreskrivande kommittén, enligt direktivet om tobaksvaror:

I vilken omfattning används eller saluförs snus på marknaden i er medlemsstat (användning bland vuxna/ungdomar, försäljning över Internet, resandeimport, smuggling)?

- Vilka åtgärder har er medlemsstat genomfört (utöver förbudet mot utsläppande på marknaden) för att förhindra att snus kommer in på landets marknad? När det gäller Sverige är syftet med denna fråga att utröna vilka åtgärder man har vidtagit där för att säkerställa att snus framställt i Sverige inte släpps ut på marknaden i andra medlemsstater

1.2 Förslagets innehåll

Rapporten bygger på de svar som kommissionen fått in från medlemsstaterna. Sammanlagt har 23 medlemsstater svarat på de två ovanstående frågorna.

När det gäller utsläppande på marknaden redovisar kommissionen den svenska regeringens svar där det anförts att alla former av försäljning till en annan medlemsstat är olagliga enligt svensk lag. Det gäller även försäljning via Internet. Beträffande de andra medlemsstaterna har de rapporterat att snus inte släpps ut på marknaden i deras jurisdiktion. Snus kan emellertid föras in i landet av resande. Det finns inga uppgifter om vilka mängder snus som importeras av resande, förutom från Finland. Finland rapporterar att antalet passagerare som reser mellan Finland och Sverige och som för in snus till Finland, har fördubblats mellan 2005 och 2007. Smuggling anses i allmänhet inte vara ett problem. Många medlemsstater angav dock att snus släpps ut på marknaden via Internet. Det är svårt att kontrollera denna försäljning. Vidare konstaterar kommissionen att användningen av snus i medlemsstaterna är antingen försumbar, eller så finns det inga uppgifter om detta. I Finland använder dock omkring 5 % av de vuxna männen och 2 % av kvinnorna snus. Finland anger att talen har ökat under senare år på grund av att snus marknadsförs med inriktning på resande mellan Finland och Sverige. Denna konsumtion beror på privat import från utlandet (huvudsakligen från Sverige), försäljning över Internet (huvudsakligen från Sverige) eller försäljning av smuggelsnus på svarta marknaden. Åtal har visat att den olagliga importen och försäljningen är utbredd och organiserad på nationell nivå. De finska tullmyndigheterna genomför regelbundet omfattande polisundersökningar i samarbete med de svenska myndigheterna. Eftersom import och försäljning av snus i kommersiellt syfte är förbjudna i Finland finns det ingen officiell konsumtionsstatistik. Enligt statistiken har den lagliga privata importen av snus från Sverige emellertid växt stadigt sedan 2005.

Slovenien rapporterar att en person har bötfällts för att ha släppt ut snus på marknaden under 2006. Slovenien och Danmark rapporterar om andra rökfria varor än snus på sina marknader.

Förebyggande åtgärder

Beträffande förebyggande åtgärder presenteras den svenska regeringens svar där det anges att med anledning av Sveriges förpliktelse i anslutningsfördraget infördes förordning (1994:1266) om förbud mot utförsel av snus. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 1995. Enligt 1§ första stycket i förordningen får snus inte föras ut till ett annat land inom Europeiska unionen. Enligt 1§ andra stycket gäller förbudet inte varor som resande för med sig för sitt personliga bruk eller som gåva för personligt bruk. Inköp av snus för personligt bruk eller som gåva är alltså undantagna från förbudet när man företar resor från Sverige.

Export av snus till andra medlemsstater är en straffbar handling enligt svensk lag. Straff för handlingar som strider mot nämnda förordning är fastställda i lag (2000:1225) om straff för smuggling. Enligt 3§ ska den som uppsåtligen från landet för ut en vara i strid med ett särskilt föreskrivet förbud mot

utförsel (t.ex. förordningen om förbud mot utförsel av snus) dömas för smuggling. Det nuvarande straffet för smuggling av exempelvis snus är böter eller fängelse i upp till två år (3§).

Om domstolen finner att brottet är att anse som grovt, blir straffet fängelse, lägst sex månader och högst sex år (5§). Om brottet är att anse som ringa blir straffet penningböter (4§). I fall där gärningen begås av grov oaktsamhet, kan en lagöverträdare dömas för olovlig utförsel till böter eller fängelse i högst två år (7§). Vara som varit föremål för brott enligt lagen om straff för smuggling eller en sådan varas värde kan förklaras förverkade, om det inte är uppenbart oskäligt (16§). Enligt svensk lag är därför all utförsel av snus från Sverige till en annan medlemsstat olaglig och straffbar, med undantag för varor som resande för med sig för sitt personliga bruk eller som gåva för personligt bruk. Därmed är det också olagligt att föra ut snus genom distansförsäljning, inklusive Internetförsäljning, när mottagaren befinner sig i en annan medlemsstat. Snus får endast föras ut från Sverige till en annan medlemsstat, om en enskild person som reser över gränsen för med sig snuset för sitt personliga bruk eller som gåva för personligt bruk. Vidare har regeringen också framhållit att de svenska myndigheterna genomför lagstiftningen i praktiken.

Enligt kommissionen har de flesta medlemsstaterna rapporterat att de inte har genomfört andra åtgärder än att förbjuda snus. Några medlemsstater angav att de har förbjudit försäljning av tobaksvaror på Internet. Finland är i det sammanhanget ett undantag. På grund av en omfattande ström av snus som förts in från Sverige till privata användare och till svarta marknaden har den finska regeringen beslutat att vidta strängare åtgärder. För närvarande diskuteras ett antal åtgärder i landets riksdag.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet redovisar läget vad gäller nuvarande lagstiftning och innehåller inga förslag.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Rapporten bedöms inte medföra några budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar rapporten från kommissionen då den kartlägger vilka åtgärder som vidtagits gällande utförselförbudet av snus och att den berör situationen i andra medlemsländer. När det gäller utförselförbudet av snus

I marginalen kan det noteras att 14 § tobakslagen missförstås.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter på rapporten är i nuläget ej kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är i nuläget ej kända

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Ej aktuellt i detta fall.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej aktuellt i detta fall.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej aktuellt i detta fall.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ingen fortsatt behandling av ärendet är känd.